

כל סיפור משקף את מאויו של המחבר, את שאיפותיו הכמוסות. אורי גלין, טייס אסון מעגן. אינו יוצא מכלל זה. בסיפורו זה מזדהה גסכת-שאיפותיו עם גסכת-השאיבות והעלילות המופלאות של...

המקלען

מאת אורי גלין

כל מעייניו היו לטוס ולטוס.

כשגמר לספר טלטלתו האניה בשמשה של איטליה. הפלגתי בפקוקים לאימות סיפורו. אולם הוא היה חזק בספרו, איתן אפילו מן הספינה המטלטלת אותנו בים. המלים הוצתי נא גדה. יש ובשמעך דברים אלה, תתן להם את הסכמתך, מחשש העליב את המספר.

כחש בקוררוחתי, נעלב. בפניו וע קמט. נחרתי. היה ברצוני לברוח לתאי ולשכוח הכל, אבל רותקתי לספסל. חרטה צבטה בלבי. רחמי נקפוני על אותה פיסת-אמת שאהה מסיל בה ספק. שעה שהיא מתרחשת לנו עיניך. הוא צחק. מינו הבריאה צחקה. את עיני-הזכוכית גלגל בכפו. הגומה במצחו העמיקה, השחירה כפחם.

החריש והוסיף: „אבל את המדאליה מסרתי למקלען שלי. הוא היה הגיבור משינוי. אני הייתי הדרך לגורל, והוא נשאני בפרשו עלי כנפיו.“

וכך הפליג בזכרונו וסיפר:

„למחרת בואי לבסיס החדש פלטני הגיפ בשדה. המכוני הובילני למטוס חד-מועז גדול. היה זה טקוא G 173. מבוש האחורי מצאתי את מקלעני מפותל במתקן-הירייה הנייד. כשחש בי, הזדקף ושחק. בפניו טען מעין אלו אותה בוחר בשתיקה.“

„זרקתי לו ג'ו? והוא השיב 'בנימין! שמו נראה מוזר בעיני, עד שזכרתי את הבייבל. גאה היה ביהדותו. זכרני כי פעם שימש אגרופי זיק לגאוחו.“

„קודם שדילגו גפר-המדחף, הייתי מאזין לנשימתו הנש-זרת לאוזני ממסכת-ההמצן שלו.“

„ופתע אבהתיו — על כי היה גבר. דומה כי מעולם לא אהבתי אשה כאהבתי אותו בפנישתנו הראשונה.“

„הטאכומטר * הורה 2300, וציפור האלומניום שלנו זינקה לחלל-השדה. לאחר שצפו ובודקתי את מכשירי-הטיסה. נת פנינו לשחה. הוא סיפר על שנתיים של שירות כמקלען-אחיר במטוסי-קרב ומפציצים. נקשרנו לביתנו החדש: טקוא G 173. שלושה חודשים נשמו ממילל מצנן אחד, וב ספר-רישום-הטיסות נסתמה השעה ה'122'.“

„יום אחד פנה אלי, מסמיק בדברו: 'ג'ו, אני יודע לטוס. כאשר התגייסתי, עברתי קורס-טיס, ובגלל נחיתת גחון המליץ הפסיכיאטר להעבירני למקלענות אזורית. ג'ו התניח לי לגוג במטוס? אמריא אף אחת. תוכל לבטוח בי. הופתעתי אולם לא יכולתי לסרב לו: מטה-הניהוג אשר בידי היה הטייס-מוגרף לריגשות שנינו... שמה, בחלל העולם“

„כשהסתגרנו בתאינו, ביקשתיו לבל יספר את הדבר לאיש. ביקשתיו זאת כי אני הייתי עונד-הכנפיים**. הוא טס. ניכר היה שומן רב לא טס. אולם מאותה טיסה נפערה בינינו התהום. כי מאותה טיסה ביקש את החצי השני — זה השייך לו. הוא התכוון לגזול ממני. ריקנות פשטה בקרבי. השתדקתי לעזוב את הבסיס.“

„בערבים הייתי משוטט ערירי בין המחסנים וגרוטאות-המטוסים חלליה-המלחמה. ערב אחד, בעשותי את דרכי בין מטוסי-קרב קטועי-איברי, עלה מאחורי קול-ניקשה. סבכתי — ונשארתי תקוע על עמדי. מתוך תא אחד המטוסים ביצבץ ראשו של בנימין הוא נתחייך: 'קרב אלי, ג'ו גופו היה עטור מצנה, ועל ברכיו היה פרוש ספר מערכת-שועני הסקוא.“

„תא-המטוס נשאר שלם. בימינו היה מטה-הניהוג, ורגליו היו נתונות על הדושות. הוא צחק: 'זה עתה נחתי, ג'ו. תכהתי. מאז היכרתינו לא צחק כן.“

„הוא ירד מן התא. צענו דמומים. ג'ו, אמר לבטוף, שיקרתי לך. מעולם לא לימדוני לטוס, מבטו היה קודר ומרצין. ישבנו, והוא סיפר:“

„עוד בימי נעורי נשבעתי להיות לטייס — ממש כמו אחי הגדול, ש-תרכס מעל לתעלה. לאחר הלימודים הייתי יושב ליד גדר שדה-התעופה ונותן את עיני במטוסים החגים ונר-חמים. בנימניה, התמדתי על לימודי המתמטיקה והפיסיקה. שקדתי על האווירודינמיקה. כשהיה אחי מופיע לחופשת פתע, הייתי מתקנא בו. בלילה הייתי מודחל לבגדיו ומחליק על כנף-הכסף הגעוזה בשמאל מעילו.“

„לבסוף בא היום הגדול. למחרת חלוקת תעודות-התבגרות התיצבתי בלישכת-הגינים. שבוע ימים לאחר מכן נקראתי לבידוק פסיכוטכניות, ומשם אל הפסיכיאטר — זה אלי הבחנים.“

„כפתתי את דלת חדרו, הרגשתי כי נשימתי פוסקת והולכת. כשהגיע לשאלה מה משכני לטייס, הסחתי בו את מערכת שנותי האחרונות. השתפכתי על גדותי. דיברתי עשרים דקות. מקץ שבוע ימים נבשרתי בדואר רשום: נמצאתי בלתי-מוכשר להיות טייס.“

„זהרתי למכון ודרשתי ראיון עם הרופא. הפקידה הש'בה כי הוא איננו. הרמתי צעקות. המוכיר הוחרד, הכניסני לחדרו ואמר: 'בנימין, תוכל להתגייס מיד ולהצטרף לקורס מקלעני אחיר. אם תצטיין, אפשר יהיה להעבירך לטייס.“

„חזרתי הביתה. שנתו נדה בלילות. בראשי חג סיטוט של יאוש. כל חיך אתה חולם להיות טייס, עד ש... מצבי היה דומה למצב הסופר שהשקיע ביצירה את כל כשרונו, והמול השליך אותה לסל הנייר לאחר שעין בוף הראשון.“

„אולם התגייסתי על אף הכל. עשיתי זאת כדי להחיש חקק, לקצר את הדרך ביני לבין המטוס. הצטיינתי בקורס, והרחתי לראשונה את ריחו של בונן מטוסים. אולם ככל שהרביתי לטוס במפציץ כמקלען, אכלתני הקנאה בטייסים כמעט ונתיאשתי.“

„ביום חורף אחד חליתי בדלקת-ריאות וקורקעתי.“

„ג'ו, שיקרתי לך. את קורס-הטייס עברתי כאן, בחצר הגרוטאות. שנתיים של טיסה על הקרקע. בטיסותי כמקלען לא משתי מגב-הטייסים. במפציץ כינוני בשם שטן. למדתי את כל התורה בעלי-פה. למדתי לקרוא במכשירי-הפיקוח. הכרתי את כל סוגי-המפית. ידעתי את תפקידו של כל זיו, כל מגוף ועיר בתא-הטייס. בימיא הייתי משוטט במוטוסים ובלילות היר-חי נצמד ללוחות הורחניים של תאי-המפציצים. התמחיתי בכל בעיות-הטיסה. ידעתי את כל הרגילי הקרב — ואת הטיסה עצמן הייתי עורך כאן, בשדה-הגרוטאות. היה זה עולם דמיון אגדי. לא זכיתי לנתק גוף משותק זה מן הקרקע. לא זכיתי כן אפילו פעם אחת. התפללתי לנס... הייתי מטורף... עד שיום אחד אירע הנס — וטסתי! השמעת? ססתי מעל הצר-הגרוטאות!“

„ביום-החופשתי נודע לי כי מפקדנו ימריא במטוסו. בשעות הערב, בכיוון הציו לי רציתי לבקר בחוות-הירי. העברתי את בקשתי, והקולונל הסכים. כשלישי צורף אלינו עתונאי צבאי לאחר שנמצאו שלושים דקות באחירי, חש הקולונל בראשו והחל מקיא. מטוסינו נטרף בזרועות הרוח והחל צונח מטה מטה...“

„פתע תקפני זיק-אישר. זינקתי אל הקולונל, השלכתיו הי צידה ומשכתי במטה-ההיגוי. מטוסנו נתישר. היה זה הרגע המאושר ביותר בחיי. המטוס נשמע לי לכאורה — רק סבי תי. אלפי טייסים טסים... אבל הם אינם מבינים. רציתי לצעוק: הביט, העולם! אני טס! אני — המקלען בנימין! העתונאי החיור הודה לי על מעשי. בעצם לא לי הודה, אלא לשנות-ההתמסרות לטיסה עקרה. למטוסי המושלך בשדה-הגרוטאות.“

„הקולונל התלחץ.“

„רחפנו בשמי בכיסנו, ופתע נשמע קולי: 'זה אני טס! בנימין, המקלען מצות ארבע ועד אותו רגע חשתי שאה עזה לפסיכיאטר ולכל אלה שנולו ממני את הטייס. זינקתי על מגדל הפיקוח. תאווה-הציליה תקפה אותי בכל עין. רציתי לצלול צלילה עמוקה ונורא. אולם לא עשיתי זאת. התכוונתי הי-חיתה.“

„עם מגע הגלגלים במסלול הועפתי מעלה מעלה. שיחררתי את המטה, משכתי בו שנית, והרצתי את המטוס כשרגלי

„רק לאחר שכיביתי את המנוע קלטתי את כל אשר אירע. הטלתי את הקולונל על שכמי והדחתי למרפאה. אחר רצתי לחדרי, חיבבתי את ספרי ומיהרתי לחצר-הגרוטאות. חיבבתי את מטוסי המשותק ונשקתי למתכת הקרה. לא ידעתי למי לבשר. איש לא יאמין לי. היו אלה תעוועי-החלום. נחבתי ביתר וחרתי לחדרי כשבכתי גפוחה.“

„למחרת העירני שכני לחדר בחבטה על גבי: נקראתי לבוא אל הקולונל. שרכתי את דרכי למטה. כשהצדעתי נשתקף דיוקני העלוב בראי הנעוץ בקיר, שב, אמר הקולונל בהציעו לי סיגריה, כמה שנותיך, בחור? 'עשרים, ומקלען? — שנתיים. והיכן למדת לטוס? כאן פרצתי בבכי וסיפרתי לו הכל. ביקשתי רק אחת: לטוס.“

„הקולונל האזין לדברי גחיון. הוא הסיעני לחצר-הגרוטאות, למטוסי-הקרב שלי. הוא צחק בראותו את השעה הר-1020 מסתמנת בכפרי-רישום-הטיסות שלי. הראיתי לו את סבי רי, את תוצאות המבחנים העצמיים, את גרוסת הליון, שהיה למטוסי-קרב. התחננתי לטוס — לטוס ממש.“

„הזקן טפח כל כתפי. המקרה התפרסם במחנה. הייתי לגיבור היום. בהמצתו הועברתי כמקלען למטוסי-קרב דו-מועז, בעל הגאי-טיסה כפולים. בינתיים הועבר הקולונל למקום אחר, ואני הושארתי במקצועי...“

„ואתך, ג'ו, טסתי בפעם השניה בחיי.“

מלחי האניה התרוצצו על הסיפון. ידידי הטייס שקע בת-הוה-הזכרונות והוסיף:

„ראה עד היכן חזר השגעון האלאנושי, הבלתי נתפס! נשבצתי כי בנימין יטוס.“

***

„שנת 1942. המלחמה שפכה גפרית לעולם. באחד הימים נקראנו לטיסות-מבצעיות. בנימין ואני היינו הצות של ה'173 G טטו במסך-הטייס. מתחננו שטה אנית-משחתית איטלקית. באונויותי הדהדה הפקודה: ה'173 G, צלילת אש! ניתקתי מחץ הטייסת וצלילתי אל מעבר לשמש, אל האניה. בעיני מכות-הסנווררים ראיתי והתם נפערת וכתם מלכין. ככל שצלילתי רחקה התהום והכתם התקרב. כנפיי-מטוסנו יעדו מעצמת המהירות. לחצתי על כפתור-האש. הים סגר עלי להבה צרבה במצחי...“

„התעוררתי כאומר לקום לטיסת-בוקר. הנעתי רגל מתחת לסדן... ראשי! ידי נתקלו בתחבושות. לפתע הבריק הברק וזעקתי לחלל העולם את שמו של בנימין. האחות תפזה אלי. על שאלתי היכן נפגעתו השיבה בהליטה את עיני-מימנה. החלמתי חיש קל. אולם מפי הרופא נודע לי כי לא אשוב עוד לטייס.“

„בבוקר עזבי את בית-החולים נערך מסדר-פתע. חמש מאות איש הסתדרו בטורים, ומפקד-הבסיס הכריז: 'הטייס, לויטונט ג'ו מרק, שנפגע בעינו ב'23.5.1942, בצללו על משחיתה איטלקית, המשך בצלילה ופוצץ את האניה. הויר טונט, שאיבד את עינו באש תותחי האניה, חזר לבסיס. מטה-חיל האוויר המלכותי מעניק מדאליית גבורה...“

„המפקד חזר על דבריו. רק רגלי צעדו קדימה. אני עצמי נשארתי צמוד לאפלט. מאות עיניים הצליפו בי בקנאה. מג'רוני פרץ קול חנוק: 'זה לא אני... בנימין... בנימין המקלען הטוב שלי... לו אות-הגבורה... הוא טיבע את האניה. פרצתי בבכי.“

„המפקד בא במבוכה, והמסדר פוזר.“

„בצהרים נמלטתי בדת האחורית, כשבדי תעודת החלמה ועל עיני מעטה שחור. שבת ליחידתי ושאלתי לבנימין. נא מר לי שהוא הועלה לדרגת-פיקוד בבסיס לנפגעי צות-אחירי. נסעתי אליו. תצלום-המטוס שלנו היה תלוי על קיר חדרו. 'פנישתנו היחה לבית. שיקרתי לו כי הורשתי לחזור להפי-קיד קרבי, הצעתי לו לחזור למטוסנו. הוא ביקש שהות להחלטה, ויומיים לאחר מכן קיבלתי ממנו ברוך קצר: 'כן!“

„חזרתי לבית-החולים. והפצתי ברופא. אימתי עליו כי אתאבד. אם לא אקבל תעודת כושר קרבי. הוא נכנע ומבוק שי ניתן לי. בגומת-עירימיני הוצפנה גולת-זכוכית ניידה, כדי שהיא תראה כעין של ממש. היה זה סוד ביני ובין הרופא.“

„בנימין בא לבסיס. הכברתי לו כי מעטה אצטרך לשרי ער ימים טובות. גלשנו מן הגיפ ונעצרנו ליד מטוסנו. הטיסה קשתה עלי. הדם לחץ בגומת עיני בעת ביצוע הרגילי הקרב. לימים בא רוכב-אופנוע והביא צרור גדול על שמי. הוא הכיל קופסת עץ ובה אות-כבוד של זהב, בצירוף סקודה של חיל האוויר המלכותי: לצוות הקרבי של ה'173 G טייסת קרבית...“

„ישובים היינו על סיפון האניה. השעה היחה אחת עשרה לפי שעות גרינביץ. ג'ו חיך וגלגל בכפו את גולת-הזכוכית-קנאתי בו, ועדיין לא האמנתי לסיפורו.“

„החריש והוסיף: 'מעטים הם המבינים את השגעון הגדול לטייס. אפשר שהאדם מבקש את הקירבה בינו לבין הבלתי-נחשפ... הנעלם האלוהי... הבלתי ניתן לביצוע שמה — על פני האדמה.“

„אבל לך סיפרתי את סיפור חיי. הדברים אשר אמרת לי אמש על שגעון לטוס הזכירני את בנימין.“

הפלגתי בשתיקתי על פני צוקי-איטליה, המזוקרים באופקי-הים.

„ואה אות-הכבוד, הוסיף, נתתי לו — למקלען היהודי.“

* מחקן לאימוני טייסים.

* טאכומטר — המכשיר המציין את מספר סיבובי המנוע בדהק.
** כינוי לטייס חוטמת.